

บทความวิจัย

การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน
โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้
**Ethical Environmental Management for Reducing Global Warming
Experienced by Head Nurses in Tertiary Hospitals,
Southern Thailand**

อำพรณ จันทโรกร¹ อรัญญา เชาวลิต^{2*} ทศนีย์ นะแสง²
Amphan Chantarokorn¹ Aranya Chaowalit^{2*} Tasanee Nasae²

¹โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

¹Songklanagarind Hospital, Songkla.

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

²Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla.

*Corresponding author: aranya.c@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อนโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิ และหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน ผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 1 ปีในโรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้ จำนวน 51 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีบอกต่อเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดถึงโครงสร้างเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อนของหัวหน้าหอผู้ป่วย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดหมวดหมู่ เพื่อนำเสนอด้วยจำนวน ร้อยละ และคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยในขั้นตอนการวางแผน ประกอบด้วย (1) ร่วมกันวางแผน คัดแยกขยะให้ถูกประเภท ช่วยลดโลกร้อน คนปลอดภัย รายได้เพิ่ม (ร้อยละ 100) (2) จัดทีมแบ่งโซนทำ 5 ส เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี งานมีคุณภาพ (ร้อยละ 100) และ (3) ทำแผนบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุ ช่วยลดพลังงาน (ร้อยละ 82.4) ในขั้นตอนการปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) ปลูกฝัง สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 100) (2) สร้างโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 100) และ (3) ปฏิบัติภารกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 100) ในขั้นตอนการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) สุ่มสังเกต สุ่มตรวจ ไม่ให้รู้ล่วงหน้า (ร้อยละ 66.7) (2) ขึ้นชม ให้รางวัลตามผลสำเร็จของงาน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน (ร้อยละ 66.7) และ (3) เยี่ยมตรวจ ตรวจสอบ เสนอแนะ เพื่อย้ำเตือน และใส่ความคิดที่ถูกต้อง (ร้อยละ 45.1) ขั้นตอนการปรับปรุง ประกอบด้วย (1) เปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อลดการใช้ทรัพยากร (ร้อยละ 17.6) (2) ปรับบทบาทหัวหน้า โดยกำกับดูแลใกล้ชิด (ร้อยละ 3.9) และ (3) การปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 3.9)

หลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน ประกอบด้วย (1) ประหยัด คุ่มค่า คุ่มทุน ประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ 47.1) (2) พอดี พอเพียง ทางสายกลาง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(ร้อยละ 29.4) และ (3) ความรัก ความเมตตา และประโยชน์เพื่อนมนุษย์ ส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม คนปัจจุบัน และรุ่นหลัง (ร้อยละ 21.6)

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารทางการแพทย์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการลดภาวะโลกร้อนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การจัดการสิ่งแวดล้อม; การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรม; ภาวะโลกร้อน

Abstract

The descriptive research aimed to study (1) head nurses' environmental management for reducing global warming, and (2) the principles related to ethics used by head nurses in environmental management. The participants consisted of 51 head nurses, selected by snowball sampling technique. The questionnaire was Semi-structure open-ended questions on the Ethical Environmental Management for Reducing Global Warming. Data were analyzed by using content analysis.

The results showed the head nurses' environmental management using PDCA as follows: in planning step (P), the themes consisted of (1) collaboration in planning for correct waste segregation, reducing global warming, human safety, more income (100%), (2) 5s zoning towards quality environment and work improvement (100%), and (3) planning for medical equipment maintenance to extend its lifetime and reduce energy consumption (82.4%). For doing step (D), important themes comprised (1) cultivating environmental awareness for all (100%), (2) seeking opportunities to increase personnel's knowledge and experiences related to the environment (100%), and (3) performing functions that are environmentally friendly (100%). Themes for checking step (C) included: (1) random checking, and observing (66.7%), (2) appreciation and giving rewards for successful task to sustain participation (66.7%), and (3) rounds, monitoring, advice to remind and instill right concept on environment (45.1%). The acting step (A) consisted of: (1) changing the working pattern to reduce using resources (17.6%), (2) adjusting head nurse's role to close supervision (3.9%), and (3) improvement of work to be systematic (3.9%).

The principles related to ethics used by head nurses in environmental management for reducing global warming included: (1) saving, cost-effectiveness, and the best interest (47.1%), (2) adequacy, middle way, based on principle of sufficiency economy (29.4%) and, (3) love, mercy and the benefit for mankind both at present and in the next generation (21.6%)

The result of this study can be used by nurse administrators for environmental management in the workplace which will result in reducing global warming.

Keywords: environmental management; ethical environmental management; global warming

ความเป็นมาของปัญหา

ภาวะโลกร้อนเป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทั่วโลก ล้วนเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อช่วยมนุษย์เกิดความสะดวกสบาย ทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างสิ้นเปลือง การทำลายธรรมชาติเพิ่มขึ้น เช่น การตัดไม้

ทำลายป่า การปล่อยของเสียจากโรงงาน ทำให้สภาพแวดล้อมเป็นพิษ ทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เกิดการเสียสมดุลความหลากหลายทางชีวภาพ มีภัยพิบัติมากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มจำนวนประชากร ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง ประเทศไทยให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวจึงได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ

รวมทั้งตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการบังคับให้มีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environment Impact Assessment: EIA) สำหรับโครงการพัฒนา/กิจการที่สามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม เช่น นิคมอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้า พลังความร้อน รวมทั้งโรงพยาบาล/สถานพยาบาล ที่ต้องดำเนินงานประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม² อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน ซึ่งปัจจุบันภาคประชาชน และภาคเอกชน ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยผ่านคณะกรรมการหรือเครือข่ายต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มสตรีแม่บ้าน และอื่นๆ ซึ่งดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ลดโลกร้อนด้วยการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง^{1,3} ส่วนภาคอุตสาหกรรมได้ให้ความร่วมมือในการลดการปล่อยมลพิษ และได้ดำเนินโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ เมื่อปี พ.ศ. 2553⁴

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล ได้มีการกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในการดูแลผู้ป่วยไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่ (1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและความปลอดภัย (2) เครื่องมือและระบบสาธารณสุขปลอดภัย และ (3) สิ่งแวดล้อมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ และการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล⁵ เพราะการให้บริการด้านสุขภาพ สามารถก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน รวมทั้งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เช่น ปัญหาจากขยะมูลฝอย ขยะติดเชื้อ ขยะอันตราย และสารพิษ น้ำเสีย เป็นต้น จากการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ ตามโครงการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ระหว่างปี 2551-2555 พบว่ามีปริมาณการเกิดมูลฝอยติดเชื้อเพิ่มขึ้นจาก 0.03 ล้านตัน เป็น 0.043 ล้านตัน หรือประมาณ 43,800 ตัน และพบว่ามีกากจัดมูลฝอยติดเชื้อโดยลักลอบทิ้งในที่สาธารณะหรือนำไปกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี⁶

หอผู้ป่วยเป็นหน่วยงานพื้นฐานขององค์กรที่เป็นโครงสร้างหลักของโรงพยาบาล ต้องให้ความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน เนื่องจากเป็นสถานที่รองรับผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง ในแต่ละวันจึงมีการใช้พลังงาน และทรัพยากรต่างๆ จำนวนมากอย่างต่อเนื่อง เช่น น้ำ ไฟฟ้า วัสดุยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ น้ำยา

ฆ่าเชื้อโรค เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนได้ หากมีการจัดการที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม การควบคุมป้องกันการติดเชื้อที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น เพื่อให้การจัดการสิ่งแวดล้อมในหอผู้ป่วย ส่งเสริมการฟื้นตัวของผู้ป่วย บุคลากรปลอดภัย และลดภาวะโลกร้อน หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้บริหารระดับต้นที่ปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านการบริหาร และการบริการ จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบ และการปรับปรุง ตามวงจรของเดมมิง⁷ ซึ่งหัวหน้าหอผู้ป่วยสามารถวางแผนจัดทำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน เช่น การวางแผนตามโครงการสาธารณสุขรวมใจลดโลกร้อน (green & clean hospital)⁸ ปฏิบัติตามแผนการด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของเกณฑ์มาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่สถาบันรับรองคุณภาพโรงพยาบาลได้กำหนด รวมทั้งการตรวจสอบ เพื่อติดตามประเมินผลของการดำเนินงาน และการนำผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ หัวหน้าหอผู้ป่วยยังมีความตระหนักแก่บุคลากรให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

การใช้หลักการทางจริยธรรมในการดูแลสิ่งแวดล้อม จะทำให้บุคคลมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ดังที่ Adiwatanasit⁹ เชื่อว่าจริยธรรมจะช่วยควบคุมให้มนุษย์ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตต่างๆ อย่างเป็นมิตร เช่นเดียวกับประยูร¹⁰ ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายย่อมมีค่าในตัวเอง มนุษย์ไม่อาจวัดคุณค่าของสิ่งแวดล้อมได้ด้วยหลักเกณฑ์ของธุรกิจการค้าและทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมทั้งหลายไม่ควรถูกทำลายเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักการทางจริยธรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อม งานวิจัยเรื่องนี้จึงศึกษาการนำหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ได้แก่ หลักจริยธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยศึกษาจากหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิ ผลการศึกษาจะทำให้หัวหน้าหอผู้ป่วยให้ความสำคัญของการปลูกจิตสำนึกของบุคลากรทุกคนต่อสิ่งแวดล้อม และปรับวิธีการทำงานที่จะส่งผลต่อ

การป้องกันและลดภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อนโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลตติยภูมิ
2. เพื่อศึกษาหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน

คำถามการวิจัย

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อนในขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง อย่างไร
2. หลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่หัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อนมีอะไรบ้าง

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การจัดการโดยใช้วงจรของเดมมิง⁷ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (plan) การปฏิบัติ (do) การตรวจสอบ (check) และการปรับปรุง (act)
2. หลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.1 หลักจริยธรรม ได้แก่ หลักการเคารพเอกลักษณ์ หลักการไม่ทำอันตราย หลักการทำประโยชน์ และหลักความยุติธรรม¹¹

2.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ประการ¹² ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล และ (3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และองค์ประกอบ 2 เงื่อนไข หมายถึง เงื่อนไข ซึ่งเป็นพื้นฐานในการคิดตัดสินใจ ทำกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ได้แก่ (1) คุณธรรม และ (2) หลักวิชาความรู้

2.3 หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย (1) นำของกลับมาใช้ใหม่ (reuse) (2) แปรรูปสิ่งของให้ใช้ประโยชน์ได้อีก (recycle) (3) ซ่อมแซมบำรุงให้ใช้งานอยู่ (repair) (4) ลดการใช้ที่ฟุ่มเฟือยลง (reduce) และ (5) ปฏิเสธการใช้เมื่อเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ (reject)¹

2.4 หลักกิจกรรม 5 ส เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากหลักการพื้นฐานที่สำคัญ

ของกิจกรรม 5 ส คือ ปรับปรุงงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานของตนเองด้วย โดยกิจกรรม 5 ส ประกอบด้วย หลักในการปฏิบัติ 5 ประการ คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย¹³

2.5 หลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (corporate social responsibility: CSR) คือ หน้าที่หนึ่งของการบริการทางสุขภาพ ในฐานะพลเมืองสังคม เป็นสิ่งที่องค์กรต้องปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีในสังคม ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือธรรมชาติ เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องตอบสนองต่อความคาดหวังจากสังคม¹⁴ ซึ่งเป็นการดำเนินงานการให้บริการทางสุขภาพ ควบคู่ไปกับการใส่ใจดูแลรักษาสังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน¹⁵

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยาย เพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อนโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ให้ข้อมูล เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 1 ปี ในโรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้ จำนวน 51 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีบ็อกกิ้ง (snowball sampling technique) ตามแนวทางของ Polit และ Beck¹⁶

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ 13 ข้อ และส่วนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิดกึ่งโครงสร้าง (semi-structure open-ended questions) เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรม เพื่อลดภาวะโลกร้อนโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยในขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงผลการดำเนินงาน โดยเครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญเรื่องการบริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญเรื่องจริยธรรม และหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน และนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภายหลัง

ได้รับอนุญาตและโครงการวิจัยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประเมินจริยธรรมในงานวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะกรรมการจริยธรรมและสิทธิผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้ที่เป็นแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยการชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ อธิบายถึงการปกปิดความลับของข้อมูลและสิทธิที่จะถอนตัวจากการเข้าร่วมในการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายใดๆต่อผู้ให้ข้อมูลและบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 1 ครั้ง/คน และใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 45-60 นาที และบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์ถอดเทปทุกคำพูด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลตติยภูมิ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน และหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามขั้นตอนของ Nopkasorn¹⁷
3. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นเพศหญิง และนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีอายุ 40-50 ปี (ร้อยละ 56.9) อายุเฉลี่ย 49.50 ปี (SD=3.72) มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 54.9) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 60.8) รองลงมาคือปริญญาตรี (ร้อยละ 39.2) ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยแผนกศัลยกรรมจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 29.4) รองลงมาปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก (ร้อยละ 15.7)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม อบรม สัมมนา และการเป็นกรรมการที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา ในเรื่องสิทธิผู้ป่วยและจรรยาบรรณวิชาชีพ (ร้อยละ 96.1) จริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ (ร้อยละ 90.2) การจัดการความเสี่ยง (ร้อยละ 98) และการประกันคุณภาพการพยาบาล/ระบบมาตรฐานโรงพยาบาล (ร้อยละ 96.1) มีประสบการณ์การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเรื่อง กิจกรรม 5 ส (ร้อยละ 96.1) การแยกขยะ/การกำจัดขยะ (ร้อยละ 82.4) และการอนุรักษ์พลังงานและ/หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ทรัพยากร (ร้อยละ 60.8) ส่วนใหญ่เป็นกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 70.5) โดยในจำนวนนี้เป็นกรรมการด้านบริหารความเสี่ยง (ร้อยละ 83.3) กิจกรรม 5 ส (ร้อยละ 80.6) และด้านพลังงาน (ร้อยละ 50) สำหรับการเป็นกรรมการด้านจริยธรรม พบว่า เป็นกรรมการจริยธรรมทางพยาบาลมากที่สุด (ร้อยละ 37.3) รองลงมาเป็นคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโรงพยาบาล (ร้อยละ 19.6) และคณะกรรมการจริยธรรมในงานวิจัย (ร้อยละ 3.9) ตามลำดับ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา/เหตุการณ์ส่วนใหญ่ที่พบในหน่วยงาน/หอผู้ป่วยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน

ปัญหา/เหตุการณ์ส่วนใหญ่ที่พบในหน่วยงาน/หอผู้ป่วยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน ได้แก่ การเปิด-ปิดไฟฟ้า (การเปิดไฟทิ้งไว้ การไม่ปิดอุปกรณ์ไฟฟ้า เมื่อไม่ใช้งาน เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ กระจกน้ำร้อน เป็นต้น) (ร้อยละ 82.4) การขาดความรู้/ความตระหนักของบุคลากร (ร้อยละ 82.4) การใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก เช่น กล่องโฟม พลาสติก (ร้อยละ 80.4) และการแยกขยะไม่ถูกต้อง/ไม่แยกขยะ (ร้อยละ 76.5)

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลตติยภูมิภาคใต้

หัวหน้าหอผู้ป่วยจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน ในขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงการดำเนินงาน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน (N=51)

การจัดการของหัวหน้าหอผู้ป่วย	จำนวน	ร้อยละ
1. การวางแผน: วางแผนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อนให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน		
1.1 ร่วมกันวางแผน คัดแยกขยะให้ถูกประเภท ช่วยลดโลกร้อน คนปลอดภัย รายได้เพิ่ม	51	100.0
1.2 จัดทีมแบ่งโซน ทำ 5 ส เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี งานมีคุณภาพ	51	100.0
1.3 ทำแผนบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุ ช่วยลดพลังงาน	42	82.4
1.4 ทำแผนลดเวลาการใช้ไฟฟ้า โดยจัดชั่วโมงเงียบ	40	78.4
2. การปฏิบัติ: จัดกิจกรรม ทำโครงการด้านสิ่งแวดล้อมให้ ครอบคลุมทั้ง การสร้างคน การใช้ทรัพยากร และสร้างวัฒนธรรม		
2.1 ปลุกฝัง สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	51	100.0
2.1.1 พุดคุย สอน แนะนำ ย้ำเตือนอยู่บ่อยๆ เพื่อสร้างนิสัย	51	100.0
2.1.2 หัวหน้าลงมือทำให้บุคลากรเห็นเป็นแบบอย่าง	24	47.1
2.2 สร้างโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสพการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	51	100.0
2.2.1 ให้ทุกคนร่วมด้วย ช่วยกัน ทั้งเรื่อง 5 ส ลดพลังงาน จัดการขยะ	49	96.1
2.2.2 จัดให้บุคลากรทั้งเก่า และใหม่มีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	43	84.3
2.3 ปฏิบัติภารกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	51	100.0
2.3.1 เชิญชวน ขอความร่วมมือ ให้คนเต็มใจทำตามนโยบาย/แนวทางที่กำหนด	51	100.0
2.3.2 เริ่มจากตัวเอง ทั้งที่ทำงาน ที่บ้าน แล้วขยายผลสู่ผู้อื่นเพื่อสร้างนิสัยจนกลายเป็นวัฒนธรรม	36	70.6
2.3.3 ใช้วิธีการใหม่ๆ ในการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า คุ่มทุน เกิดผลดีต่อผู้ป่วย และช่วยลดโลกร้อน	16	31.1
3. การตรวจสอบ: การทำงานเพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการลดภาวะโลกร้อน		
3.1 สุ่มสังเกต สุ่มตรวจ ไม่ให้รู้ล่วงหน้า	34	66.7
3.2 ชื่นชม ให้รางวัลตามผลสำเร็จของงาน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน	34	66.7
3.3 เยี่ยมตรวจ ตรวจสอบ เสนอแนะ เพื่อย้ำเตือน และใส่ความคิดที่ถูกต้อง	23	45.1
4. การปรับปรุง: นำผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน		
4.1 เปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อลดการใช้ทรัพยากร	9	17.9
4.2 ปรับบทบาทหัวหน้าโดยกำกับดูแลใกล้ชิด	2	3.9
4.3 การปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ	2	3.9

จากตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลได้วางแผนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อนให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ประกอบด้วย (1) ร่วมกันวางแผน คัดแยกขยะให้ถูกประเภท ช่วยลดโลกร้อน คนปลอดภัย รายได้เพิ่ม (ร้อยละ 100) (2) จัดทีมแบ่งโซน ทำ 5 ส เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี งานมีคุณภาพ (ร้อยละ 100) (3) ทำแผนบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุ ช่วยลดพลังงานงาน (ร้อยละ 82.4) และ (4) ทำแผนลดเวลาการใช้ไฟฟ้า โดยจัดชั่วโมงเงียบ (ร้อยละ 78.4) ดังตัวอย่างคำบอกเล่าดังนี้

ร่วมกันวางแผน คัดแยกขยะให้ถูกประเภท ช่วยลดโลกร้อน คนปลอดภัย รายได้เพิ่ม

“...เริ่มจากการวางแผนร่วมกัน โดยในช่วงแรก จะมีการกำหนดว่าขยะต้องจำแนกมีกี่ประเภท ตั้งแต่ขยะธรรมดา ขยะติดเชื้อ ขยะเคมีบำบัด โดยในงานเกี่ยวกับ hematology จะมีขยะพวกเคมีบำบัดจำนวนมาก ซึ่งการทิ้งขยะประเภทต่างๆ

ควรแยกออกจากกัน รวมทั้งวิธีการกำจัด เพื่อไม่ให้ไปปนเปื้อนกับสิ่งแวดล้อม...คนไข้คนหนึ่งจะมีทั้งขยะติดเชื้อ และไม่ติดเชื้อ เราต้องมีถังเล็กๆ เพื่อให้เขาทิ้งให้ถูกต้องในตอนนั้นเลย เพื่อป้องกันการ contaminate ในขั้นของการแยกใส่ถุงใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ...เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดกับแม่บ้านที่มาเก็บขยะไปที่นั่น เราจึงไม่ควรทิ้งขยะทุกชนิดรวมกัน โดยปรึกษากันว่านโยบายแยกขยะเป็นอย่างไร และต้องมีแผนการแยกกว่าขยะพวกเคมีบำบัด ขยะติดเชื้อ ขยะธรรมดา คืออะไร แล้วแยกขยะธรรมดาที่ขายได้ออกมา...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 50)

จัดทีม แบ่งโซน ทำแผน 5 ส เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี งานมีคุณภาพ

“...การบริหารจัดการ ของวอร์ด 5ส ที่พี่ได้นำมาใช้ ...เราต้องมาวางแผนกับน้องๆ เราพยายามโน้มน้าว เหมือนกับ force ให้น้องเขียนโครงการด้วยว่า พื้นที่สีเขียวในหอผู้ป่วย จะเป็นทีมของ 5 ส และเป็นผลงานของน้องด้วย และเป็น

งานบริการด้วยไม้นั้นก็จะไม่เกิดความสำเร็จ คนใช้นอนอยู่สภาพแวดล้อมของวอร์ดจะไม่ดีสิ่งเจริญหูเจริญตา อากาศก็ร้อนจึงได้ปลุกต้นไม้ให้มีความสวยงาม มองไปคล้ายกับธรรมชาติ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 27)

ทำแผนบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อยืดอายุ ช่วยลดพลังงาน

“...การทำ PM (preventive maintenance) มีแผนการทำเป็นแฟ้มเอาไว้เลย เช่น PM BP เครื่อง monitor เขียนเป็นรายการเอาไว้เลยว่า PM วันที่เท่าไร ซึ่งตรงนี้ส่วนใหญ่คนที่รับผิดชอบจะเป็นพยาบาลเป็นหลักเพราะพยาบาลจะรู้จักเครื่องมือและรู้ว่าอะไรใช้ทำอะไร และจะมีเสมียนกับแม่บ้านมาช่วย ซึ่งที่วอร์ดจะมีหลักสูตรสำหรับอบรมพยาบาลใหม่ ส่วนในเรื่องของอุปกรณ์ต่างๆก็จะอบรมในช่วงของเดือนแรก อายุการใช้งานของเครื่องมือก็จะยาวขึ้น เมื่ออยู่ได้นานการส่งซ่อมก็จะลดลง ทำให้ลดอะไรได้หลายๆ อย่าง การทิ้งลงน้อยลง จะได้ไม่เป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์ การที่เราจะต้องไปซื้อใหม่ก็น้อยลง เมื่อซื้อน้อยลงการผลิตก็จะน้อยลงลดโลกร้อนได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 43)

ทำแผนลดเวลาการใช้ไฟฟ้า โดยจัดชั่วโมงเงียบ

“...อย่างในวอร์ดนี้จะมีเรื่องของการจัดชั่วโมงเงียบ มีแผนการปิดไฟเมื่อไม่จำเป็น ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าเป็นเวรเช้าหลังหมอราวด์เสร็จ พยาบาลจะปิดไฟในส่วนที่ไม่จำเป็นหมดเลย นอกจากว่าเราไม่รบกวนคนไข้แล้วก็ยังเป็นการประหยัดพลังงานด้วย ในเรื่องของการลดการใช้ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นเป็นส่วนหนึ่งนะคะ แล้วอย่างที่สองก็เป็นเรื่องของอุณหภูมิ คือเมื่อก่อนนี้ แอร์ในที่เรายู่นี่จะเป็นเซ็นทรัลแอร์ ตอนนีเรามีการปรับเปลี่ยนเรื่องของการใช้แอร์ โดยจะมีการแยกแอร์... ก็จะมีแอร์ 2 ตัว บางครั้งก็เปิดแอร์แค่ตัวเดียว ถือว่าเป็นการลดการใช้ไฟฟ้า...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

ในส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 51 ราย จัดกิจกรรม ทำโครงการด้านสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทั้งการสร้างคน การใช้ทรัพยากร และสร้างวัฒนธรรม โดยการ (1) ปลุกฝัง สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และ (3) ปฏิบัติภารกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ตาราง 1) ดังตัวอย่างคำบอกเล่าต่อไปนี้

ปลุกฝัง สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

“...ในเรื่องของการเตรียมน้ำยา บางคนจะใส่น้ำยาพอดี

บางคนจะใส่น้ำชุ่มฉ่ำ ซึ่งมันก็เสียไป ตรงนี้เราได้คุยกันส่วนเรื่องการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า การชาร์จ พวก tablet พวกสมาร์ทโฟน ญาติเกือบทุกคนเกือบทุกเตียงจะมี คือให้ชาร์จแต่เมื่อเต็มแล้วให้ถอดออก ไม่ชาร์จไว้ตลอด...ถ้าเป็นผ้าก็จะแนะนำญาติด้วย ว่าแต่ละถังใส่อะไรบ้าง...บอกทั้งญาติและเจ้าหน้าที่ และคนใหม่ที่เข้ามา ปฐมนิเทศน้องนักศึกษาใหม่ที่เข้ามาฝึกงาน...ส่วนของขยะจะปฐมนิเทศแถมกับ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2)

“...หัวหน้าต้องเป็นโมเดล เราต้องนำทีมเพราะว่าต้องการให้เขาทำยังไงเราก็ต้องทำเป็นแบบอย่างพอเราทำเป็นแบบอย่างเสร็จ เขาก็จะรู้ว่าหัวหน้าเน้นเรื่องนี้นะ คือน้องจะจับเคล็ดได้ว่าหัวหน้าเน้นเรื่องของน้ำ ไฟ ขยะ ความสะอาด หลังจากนั้นเราก็จะไปสู่ผู้รับบริการในหอผู้ป่วยเพราะว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ทุกคนทำแล้วเขาก็จะไปอธิบาย ชี้แนะคนไข้ว่าขยะทิ้งตรงนี้นะคะ ขยะพลาสติกทิ้งตรงนี้นะ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 35)

สร้างโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

“...จะมีคณะกรรมการ คือ ส.ส. พลังงาน ของพี่ก็จะเอาทุกระดับตั้งแต่พยาบาล คนงาน คอยดูว่าเราจะทำยังไงให้ดำเนินงานได้ดี ก็จะมีป้ายติดไว้ ขยะรีไซเคิล กระดาษ จะมีกล่องใส่เอาไปขายได้...พี่มีความรู้สึกกว่า ส.ส. พลังงานไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง ต้องดูแลทุกระดับ ต้องร่วมรับผิดชอบ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 39)

“...เรื่องของการติดเชื้อ การแยกขยะ จะส่งอบรมตลอดส่งทุกระดับ คือไม่ว่าจะเป็นแม่บ้าน PN เสมียน พนักงานช่วยการพยาบาล หรือ RN เพราะทุกคนต้องช่วยกัน การส่งอบรมจะส่งมากเท่าที่จะส่งได้ ควรต้องมีการจัดอบรมในส่วนนี้เพื่อให้น้องได้รู้สึกว่าได้ข้อมูลใหม่ๆขึ้นมาบ้าง จะเป็นการกระตุ้นอย่างหนึ่ง...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

ปฏิบัติการกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

“...นักศึกษาที่ขึ้นวอร์ด พี่ก็จะไปปฐมนิเทศให้อยู่แล้วจะกำชับเรื่องขยะมาก และในส่วนของเราเองก็มีการเรียนการสอน ในส่วนของบุคลากรเราเองก็จะมีปฐมนิเทศ.. การเปิด-ปิดไฟ พลังงานที่เราเซฟได้ และช่วยลดได้ หรือว่าพวกของใช้ต่างๆที่อยู่ในวอร์ดเราจะพยายามรณรงค์ให้ใช้เท่าที่จำเป็น และก็เหมาะสม...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 46)

“...ทำโครงการเกี่ยวกับพื้นที่หอผู้ป่วยสวยงามเป็นโครงการลดโลกร้อน คือพื้นที่สีเขียวในโรงพยาบาล ที่ฝ่ายบริหารเคยร่วมทำกับกลุ่มทูตเยาวชนที่เป็นทีมของการอนุรักษ์โลกร้อน

มาร่วมช่วยกันปลูกต้นไม้ในโรงพยาบาล พยายามทำต้นไม้ให้เป็นมาตรฐานชาติ ให้ผู้ป่วยได้นอนแล้วสบายใจ เห็นต้นไม้...ก็จะชวนน้องๆ ร่วมทำโครงการรณรงค์ปลูกต้นไม้ ทำ 5 ส พยายามปิดไฟ ในส่วนที่เราพอทำได้ มันต้องมีจริยธรรม และต้องปลูกฝังให้เค้าว่าทำยังไงให้เราอยู่ต่อไปได้...มันก็ต้องหลายๆมือมาช่วยกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 27)

ในขั้นตอนการตรวจสอบ พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีการทำงานเพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการลดภาวะโลกร้อน โดยการ (1) การส่งเสริมสังเกต สุ่มตรวจ ไม่ให้รู้ล่วงหน้า (ร้อยละ 66.7) (2) ชื่นชม ให้รางวัลตามผลสำเร็จของงาน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน (ร้อยละ 66.7) และ (3) เยี่ยมตรวจสอบ เสนอแนะ เพื่อย้ำเตือน และใส่ความคิดที่ถูกต้อง (ร้อยละ 45.1) (ตาราง 1) ดังตัวอย่างคำบอกเล่าต่อไปนี้

“...ขณะประชุมบอร์ดก็จะต้องมีการแจ้งผลประเมินตามกลุ่มที่มอบหมายไว้ แต่บางครั้งก็ไม่ได้ตรวจสอบ ก็ต้องสุ่มตรวจเอาเอง หรือในบางครั้งไปรวนดิวอร์ด์ ก็ต้องมีการสุ่ม ถ้าเป็นห้องพัก จะมีการตรวจสอบทุกวัน เพราะห้องจะรกมาก...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 50)

“...ที่สำคัญคือชื่นชม เราจะบอกว่า เดือนนี้ทางหอผู้ป่วยเราได้แยกขยะและเอาไปขายได้เป็นเงินเท่าไร คือชื่นชมน้องที่มีส่วนทุกคน และชมน้องแม่บ้านที่มาดูแลให้...ก็จะชื่นชมและถ่ายทอดในที่ประชุมบอร์ด จะบอกว่า เก็บขยะ recycle ไปได้เท่าไร แจ้งซ่อมไฟฟ้าได้ทันเวลาไปเท่าไร เอาข้อมูลเชิงสถิติมาแจ้ง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในผลงานที่ได้ทำไปในแต่ละเดือน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

เยี่ยมตรวจ ตรวจสอบ เสนอแนะ เพื่อย้ำเตือน และใส่ความคิดที่ ถูกต้อง

“...การแยกขยะต้องมีการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ว่าทั้งขยะได้ถูกต้องหรือไม่ โดยมีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าทั้งตรงไหนในห้องตรงไหน มีแนวปฏิบัติด้วย ...ที่คิดว่าเกิดจากทั้งนโยบายจากมาตรฐาน แนวปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างไร การควบคุมติดตามเราก็ต้องช่วยกัน และใส่ความคิด ถ้าทุกคนมีความคิดที่ถูกต้อง...ให้ความช่วยเหลือ เขาจะทั้งขยะให้ถูกต้อง เพราะฉะนั้นถ้าเราให้ความรู้ ถ้าคนที่อยู่เก่าหลงลืม ก็จะช่วยกันดู เหมือนมีดาวพิเศษ ช่วยกันเหมือนเพื่อนช่วยเพื่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 29)

สำหรับขั้นตอนการปรับปรุง พบว่า: นำผลประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยการ (1) เปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อลดการใช้ทรัพยากร (ร้อยละ 17.6) (2) ปรับบทบาทของหัวหน้าโดย

กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด (ร้อยละ 3.9) และ (3) ปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 3.9) (ตาราง 1) ดังตัวอย่างคำบอกเล่าต่อไปนี้

เปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อลดการใช้ทรัพยากร

“...จะมีพวกวัสดุติดแผล ปกติต้องทำแผลเข้าเย็น เปลี่ยนเป็นการเบิกวัสดุ 3 วันจะเบิกครั้ง ทำวิจัยออกมาว่าประหยัดค่าใช้จ่ายไปได้หลายหมื่นต่อปี...ของเราถ้าคนนี้เทียบกับการทำแผลทุกวันค่าใช้จ่ายเท่าไร ก๊อช set ทำแผลพลาสติกแล้วความปลอดภัยคนไข้ ถ้าเทียบกับคนไข้ที่ใส่ผลิตภัณฑ์...ก็ทำให้ลดพวกขยะติดเชื้อไปได้มาก ลดปริมาณงานของเราลงด้วย คนไข้พึงพอใจไม่ต้องมาเปิดแผลเข้าเย็นๆ แผลก็ดี...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 28)

ปรับบทบาทหัวหน้าโดยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

“...ปัญหาเราต้องมาคุยใน 15 นาทีคุณภาพหรือคุยในที่ประชุม แต่ว่าเราเคยดำเนินการทำโครงการไปครั้งหนึ่งแต่มีงานคุณภาพเข้ามา น้องเราก็ไม่ได้เอาออกมาทบทวนแต่ตอนนี้การแก้ไขปัญหาที่ต้องเดินรวดเร็ว ในบอร์ด หัวหน้าก็ต้องเดินแล้วให้อินซาร์จเดินตาม ถ้ารับส่งเวร เราก็ต้องเดินรวดเร็วเลยนะ ถึงขยะก็ต้องหยิบขวดว่ามีติดปกติอะไรบ้างมัยเงาะเลือดฟักก็ต้องเดินไปดูว่าเงาะเลือดเสร็จสำคัญจะทิ้งไหนฟักก็ต้องเดินไปดู พอเจอปัญหาก็ต้องมาคุยกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 24)

การปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ

“...นโยบายการแยกขยะนี้implement ไม่ได้มากพอสมควรแล้ว มีการปรับและการคุยไปเรื่อยๆ...ถึงขยะติดเชื้อเราจะขนาดเล็กกว่าถึงขยะทั่วไป เพื่อให้เห็นความแตกต่างพอขนาดเล็กการจะใส่อะไรลงไปก็จะต้องคิด ก็เลยช่วยจำกัดได้ส่วนหนึ่ง...น้องแม่บ้านช่วยยกปัญหานี้ขึ้นมา และจะมีกลุ่มของแยกขยะช่วยเก็บข้อมูลเพราะน้องบอกว่าถึงขยะติดเชื้อมีหลายใบ แต่ที่แยกและที่เห็นนี้เป็นขยะที่ไม่ได้ติดเชื้อจริงก็เลยลองใช้วิธีนี้ดู และจะนำมาคุยในที่ประชุมบอร์ด...ก็ได้ผลค่ะก็มีการยังคิดในการที่จะทิ้งขยะมากขึ้น คือจะรู้สึกว่าจะต้องตั้งใจทิ้งนะ เพราะถึงมันเล็ก...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

1. หลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่หัวหน้าหอผู้ป่วยนำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลนำหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมมาใช้เป็นหลักการ/เหตุผลในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนร้อยละ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อน (N=51)

หลักการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประหยัด คัดค้านค่าค้ำทุ่น ประโยชน์สูงสุด	24	47.1
2. พอดี พอเพียง ทางสายกลาง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	15	29.4
3. ความรัก ความเมตตา และประโยชน์เพื่อนมนุษย์ ส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม คนปัจจุบัน และคนรุ่นหลัง	11	21.6
4. ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบต่อโลก ต่อสังคม ต้องตอบแทนคุณแผ่นดิน	8	15.7
5. ใช้หลักง่ายๆ reuse, reduce, recycle	7	13.7

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลถึงหลักการที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมซึ่งได้นำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะโลกร้อนใน 5 ลักษณะ คือ (1) ประหยัด คัดค้านค่าค้ำทุ่น ประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ 47.1) (2) พอดี พอเพียง ทางสายกลาง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 29.4) (3) ความรัก ความเมตตา และประโยชน์เพื่อนมนุษย์ ส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม คนปัจจุบัน และคนรุ่นหลัง (ร้อยละ 21.6) (4) ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบต่อโลก ต่อสังคม ต้องตอบแทนคุณแผ่นดิน (ร้อยละ 15.7) และ (5) ใช้หลักง่ายๆ reuse, reduce, recycle (ร้อยละ 13.7) ดังตัวอย่างคำบอกเล่าต่อไปนี้

ประหยัด คัดค้านค่าค้ำทุ่น ประโยชน์สูงสุด

“...ใช้หลักการคัดค้านค่าค้ำทุ่นมาใช้ได้ดีกว่า เพราะว่าพลังงานก็จะเห็นว่าถ้าช่วยกันก็จะคัดค้านได้เยอะอยู่แล้วก็จะช่วยลดค่าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งในแต่ละเดือนจะแจ้งมาทางผู้บริหาร ค่าไฟไม่ได้ติดมิเตอร์เฉพาะบอร์ด แต่จะออกมาเป็นภาพรวม ซึ่งเห็นว่าถ้าบุคลากรในหน่วยงานช่วยกัน รณรงค์ช่วยกันประหยัดไฟ ค่าไฟก็จะลงมาให้เห็นชัดเจนในแต่ละเดือนน่าจะคิดถึงในเรื่องของการคัดค้านค่าค้ำทุ่น...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 38)

“...ทำให้สิ่งที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แล้วก็อย่าไปทำลายสิ่งแวดล้อมมาก พิจารณามันไม่ได้ขึ้นอยู่กับที่บอร์ดอย่างเดียวนะแต่มันขึ้นอยู่กับคนทั้งหมด พี่จะพูดบอกทุกคนว่าเราจะต้องมีจิตสำนึก ไม่ใช่แค่ทำให้บอร์ดของเราดีขึ้นเท่านั้น...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 20)

พอดี พอเพียง ทางสายกลาง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“...คือพี่คิดว่าโดยหลักใหญ่ๆ ก็เหมือนในหลวงนะ การลดภาวะโลกร้อนต้องใช้หลักพอดีและพอเพียง อะไรก็แล้วแต่ถ้าเราใช้แต่พอดีและพอเพียง มันก็คือจะพอดีๆ จะไม่มากและไม่น้อย การลดโลกร้อน ถ้าใช้หลักในหลวง ง่ายๆ พอดีและพอเพียง ก็คืออยู่อย่างพอเพียงและใช้อย่างพอดี ตรงนี้ก็

เหมือนเดินสายกลางไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 41)

ความรัก ความเมตตา และประโยชน์เพื่อนมนุษย์ ส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม คนปัจจุบันและคนรุ่นหลัง

“...สำคัญเราต้องมีจริยธรรม แล้วก็ต้องตระหนักในเรื่องของการเกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมอะไร ที่ว่าเราต้องรักหน่วยงาน รักเพื่อนร่วมงาน รักองค์กร แล้วก็มีความจรรยา จริยธรรมก่อนนะ ถึงจะมีสิ่งที่ดีต่อบุคลากร สร้างจากจิตสำนึก ถ้าจิตสำนึกมาแล้วเกิดความยั่งยืน ถึงหัวหน้าจะเปลี่ยนคน ใครจะเปลี่ยนคนเปลี่ยนบุคลากร ก็ยังยั่งยืน ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17)

“...พลังงานยังใช้ จะหมดไปเรื่อยๆ คือคนมันเพิ่มขึ้นตลอดเวลา พลังงานน่าจะมีจำกัด อนาคตก็ต้องหมด สมมติเราไม่ใช้ประหยัด พลังงานอนาคตก็ต้องหมด หลาน หลาน หลาน เขาจะใช้ที่ไหน พลังงานก็มีจำกัด ซึ่งมีโอกาสหมดอยู่แล้วถึงแม้ว่าเราไม่อยู่แล้วโลกจะเป็นยังไง ก็ไม่ใช่ถ้าเราทำในสิ่งที่ดีน่าจะทำให้เรามีความสุข... ป้องกันพลังงานที่จะขาดแคลนไว้มาก่อน ป้องกันภาวะโลกร้อนก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 33)

การอภิปรายผล

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการประชุม อบรมสัมมนาเกี่ยวกับจริยธรรม และสิ่งแวดล้อม และเป็นกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การศึกษาค้นคว้านี้ จึงพบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากร นักศึกษา ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย เช่น การคัดแยกขยะ ซึ่งในปัจจุบันปัญหาขยะถือเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก เมื่อขยะแปรสภาพเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อม ทำให้ธรรมชาติเสียสมดุล¹⁸ ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อน เกิดภัยธรรมชาติบ่อยและรุนแรงกว่าในอดีต เช่น พายุที่รุนแรง น้ำท่วมฉับพลัน

ความแห้งแล้ง โรคภัยต่างๆ เป็นต้น³ ด้วยเหตุนี้ประชาชนของทุกประเทศโดยเฉพาะผู้นำย้อมตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะ โดยเฉพาะในหอผู้ป่วยซึ่งมีการผลิตขยะอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีขยะอันตรายจำนวนมาก จากการศึกษาอัตราการเกิดมูลฝอยจากสถานพยาบาลต่างๆ ในประเทศไทยพบว่า อัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ย 0.26-0.65 กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน และจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 5.5 ล้านตันต่อปี¹⁹ โดยในปี พ.ศ. 2547, 2554 และ 2555 มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน ประมาณ 20,000, 42,000 และ 43,800 ตันต่อปีตามลำดับ⁶ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี การศึกษาค้นคว้าในโรงพยาบาลตติยภูมิ ซึ่งเป็นสถานพยาบาลที่ให้บริการรักษาโรคที่มีความซับซ้อน เป็นศูนย์การรักษาเฉพาะโรค ทำให้มีผู้รับบริการจำนวนมากและต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากขึ้นด้วย ส่งผลให้มีขยะประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้น ดังที่ Munoz²⁰ กล่าวว่าขยะจากกิจกรรมต่างๆ ในโรงพยาบาลเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดภาวะโลกร้อน นอกจากนี้ Krapukthong²¹ กล่าวว่า ปัญหาขยะจากสถานพยาบาลส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนหากไม่มีการจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ การเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีศึกษา²² ที่พบว่าการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาลไม่เป็นไปตามมาตรฐานกฎกระทรวง ได้แก่ การคัดแยกขยะติดเชื้อปะปนกับขยะไม่ติดเชื้อ การเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อและการเคลื่อนย้าย

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนวางแผน 5 ส เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกรรมการในกิจกรรม 5 ส (ร้อยละ 80.6) ร่วมกันนโยบายของโรงพยาบาลที่ส่งเสริมการทำกิจกรรม 5 ส โดยเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และครอบคลุมทุกพื้นที่ของหอผู้ป่วยเนื่องจาก 5 ส เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มผลผลิตอย่างง่าย²³ หลักการพื้นฐานที่สำคัญของกิจกรรม 5 ส คือ ปรับปรุงงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานของตนเอง ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทุกประเภท¹³ หอผู้ป่วยเป็นสถานที่รับผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาและมีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และทั่วไปหลายประเภทในการใช้งานและมีการสำรองใช้งานบางส่วน เช่น ถังมือ ชุดให้น้ำเกลือ น้ำเกลือ อุปกรณ์ให้ออกซิเจน วัสดุสำนักงาน กระดาษประเภทต่างๆ อุปกรณ์การทำความสะอาดเอกสารต่างๆ ครุภัณฑ์ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งของเสีย

และขยะประเภทต่างๆ²³ จึงจำเป็นต้องนำกิจกรรม 5 ส มาใช้ในการดำเนินงาน นอกจากนี้กิจกรรม 5 ส ช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ โดยการลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ไม่จำเป็น ช่วยลดการใช้ทรัพยากร ไม่เก็บสะสมอุปกรณ์ต่างๆ และการสร้างนิสัยให้ทุกคนช่วยกันประหยัด และการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้รับบริการพึงพอใจ

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.2) มีแผนการบำรุงรักษาเครื่องมือ/ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุการใช้งาน และทำให้การใช้พลังงานลดลง เนื่องจากเครื่องมือ/ อุปกรณ์ทางการแพทย์ส่วนใหญ่มีราคาแพงและผลิตจากต่างประเทศ ถ้าไม่มีการดูแลที่ดีก็จะทำให้เกิดการเสื่อมสภาพเร็วขึ้น อายุการใช้งานสั้นลง เกิดเป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็นขยะพิษหากกำจัดไม่ถูกวิธีก็จะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เช่น สายไฟที่ปอกด้วยมือไม่ได้ จะใช้วิธีการเผา รวมทั้งเผาพลาสติกเพื่อเอาน้ำมันส่วนโลหะ ก่อให้เกิดสารพิษกระจายปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม ขึ้นส่วนที่ขายไม่ได้ ถูกทิ้งปะปนไปกับขยะทั่วไปทำให้เกิดสารพิษและโลหะหนัก (เช่น ตะกั่ว) แพร่กระจายสู่แหล่งดินและน้ำ²⁴⁻²⁵ และ การกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการยังมีไม่ถึงร้อยละ 2 ของปริมาณการกำจัดขยะประเภทนี้ทั้งหมด²⁵ ดังนั้นหัวหน้าหอผู้ป่วย จึงได้มีการวางแผนบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เฉพาะตามบริบทงานของแต่ละหอผู้ป่วย

การศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกคนจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความเข้าใจถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีว่า ความสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับทุกคนในสังคม และหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้บริหารระดับต้นที่มีหน้าที่ให้คำแนะนำ สอนงาน การสอน แนะนำ รวมทั้งดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน/ โรงพยาบาล รวมถึงการสร้างสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยกับผู้ให้บริการ ประชาชน และชุมชน²⁶ สอดคล้องกับ Rachatasonboon²⁷ ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องมีหน้าที่ผลักดัน และกระตุ้นให้บุคลากรทุกระดับในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจในงาน และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 47.1 ลงมือทำให้บุคลากรเห็นเป็นแบบอย่างเนื่องจากแบบอย่างของผู้นำมีความสำคัญที่ทำให้ผู้ตามเกิดความเชื่อถือ ไว้วางใจ และปฏิบัติตาม²⁸ ดังที่ Covey²⁹ กล่าวว่า ผู้นำที่เป็นแบบอย่าง เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นรับทราบถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเองอย่างชัดเจน จนสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามแบบอย่างนั้นด้วยความศรัทธา และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 80.4 ให้ข้อมูลว่าปัญหา/เหตุการณ์ในหน่วยงาน/ หอผู้ป่วยที่ก่อให้เกิดโลกร้อน เกิดจากการขาดความรู้/ ความตระหนัก

ของบุคลากร ดังนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้มากขึ้น สร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการลดภาวะโลกร้อนแก่บุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของวีระชน³⁰ ที่พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 51 ราย ปฏิบัติภารกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากตระหนักดีว่าประเทศไทยมียุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม¹² ดังนั้นการสร้างสังคมใหม่ที่เป็นสังคมคาร์บอนต่ำจำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้กับผู้คนในสังคมเป็นอันดับแรก เมื่อเกิดความตระหนักแล้ว บุคคลจะดำรงชีวิตด้วยการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่ปลดปล่อยคาร์บอนหรือปลดปล่อยในปริมาณน้อยซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม³¹

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ได้ตรวจสอบ ประเมิน ติดตามการทำงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรตื่นตัวที่จะปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นบทบาทหนึ่งของหัวหน้าหอผู้ป่วย¹³ โดยใช้วิธีการการเยี่ยมตรวจ ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะแก่บุคลากร ซึ่งการนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร การติดตามกำกับดูแลบุคลากร จะส่งผลให้พยาบาลปฏิบัติงานเต็มความสามารถ สอดคล้องกับการศึกษาของ Kamrat, et al.³² ที่พบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาระบบการนิเทศ คือ การติดตามประเมินผลและให้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพบว่าผู้ปฏิบัติมีผลงานที่ดี ก็ใช้วิธีการชื่นชมให้รางวัลตามผลสำเร็จของงาน ซึ่งการเพิ่มขวัญและกำลังใจเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูง ถ้าบุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดี จะส่งผลต่อการมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ³³⁻³⁶

ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 47.1 ใช้หลักความประหยัด คัดค้าน คัดค้าน ประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักจริยธรรมด้านการทำประโยชน์และหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาลเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ³⁷ และหัวหน้าหอผู้ป่วย ต้องมีการจัดทำแผนงานระบบการบริการและแผนการจัดการวัสดุ และพัฒนาคุณภาพบริการที่โรงพยาบาลกำหนด เพื่อให้หน่วยงานได้บรรลุการดำเนินงานได้ตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง มีความคุ้มค่าคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ²⁶ นอกจากนี้

ผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 29.4 ใช้หลักความพอดี พอเพียง ทางสายกลางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ทุกระดับ¹² สอดคล้องกับการศึกษาของ Phanwichatkul³⁸ ที่พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะ

1. หัวหน้าหอผู้ป่วยควรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยพัฒนาระบบการตรวจสอบและการปรับปรุงการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
2. ควรพัฒนาเครื่องมือเพื่อนำไปศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยในวงกว้าง
3. ควรศึกษาการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีจริยธรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน

References

1. Suwan M. Environment management: Concept and principle. Bangkok: O. S. Printing House; 2006. Thai.
2. The Fifteenth Thai Encyclopedia for Thai Youth. Garbage. 13th ed. Bangkok: The Thai Encyclopedia for Thai Youth Project; 2010. Thai.
3. Kanchanajitra C, Phosita C, Achawanitkul K, et al. Thai health 2007. Bangkok: Institute for Population and Research; 2007. Thai.
4. Kunprasert P. Green Factor. Journal of Environment, 2012; 16(3): 1-7. Thai.
5. The Healthcare Accreditation Institute. Hospital Accreditation, [Internet] (Thai Version). 2006. [cited 2014 Jan 3] Available from: <http://www.overbrook-hospital.com>
6. Pollution Control Department, Ministry of national Resources and Environment. Pollution Control Plan 2012-2016. Bangkok: Pollution Control Department; 2013. Thai.
7. Rampersad HK. Total performance scorecard: Redefining management to achieve performance with integrity. Burlington, MA: Elsevier; 2003.

8. Bangkok Environmental Office. Manual of global warming. Bangkok: Amarin printing and Publishing; 2010. Thai.
9. Adiwatanasit C. Environment, technology, and Life. 6th ed. Bangkok: Kasetsart University; 2003. Thai.
10. Wongchantra P. Environmental studies. Mahasarakam: Mahasarakam University; 2012. Thai.
11. Beauchamp TL, Childress JF. Principles of biomedical Ethics. 7th ed. New Jersey: Pearson Education; 2013.
12. Office of the National Economics and Social Development Board. Prime minister office. The eleventh social economic and development plan 2012-2016 [Internet]. 2011. [cited 2014 Jan 5] Available from http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=develop_issue
13. Sriyanluck N. Nursing administration. 5th ed. Nontaburi: Tana Press; 2014. Thai.
14. Yunepratoom A. CSR from concept to practice [Internet]. Bangkok: 2007 [cited 2014 Jan 3]. Available from: <http://www.stjohn.ac.th>
15. Institute of Social Business. Cooperate social responsibility guideline [Internet]. 2008 [cited 2014 Jan 3] Available From: <http://www.sec.or.th>
16. Polit DF, Beck CT. Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins; 2012.
17. Nopkasorn T. Qualitative research. 2nd ed. Nakornrachaseema: Chokchareon Marketing; 2008. Thai.
18. Chankaew K. Advanced environment impact assessment. Bangkok: Kasetsart University; 2011. Thai.
19. Padungsuparai S, Tatjan C. The situation of the disposal of infectious waste in hospitals under the permanent Secretary office of the Ministry of Public Health. Journal of Environmental Management. 2008; 4(1): 90-106. Thai.
20. Munoz A. Reducing health care's carbon footprint-the power of nursing. Workplace Health Saf. 2012; 60(11): 471-4. doi: 10.1177/216507991206001102
21. Krapukthong U. The map of solid waste disposal in Thailand [Internet]. 2013 [cited 2014 Jan 3] Available from: <http://www.web.greenworld.or.th/greenworld/local/2311>
22. Sirikun C, Pitaksanurak S. Hospital waste disposal management in Ubolrachatanee, Umnatchareon, Yasothorn, and Srisagate. Journal of Environmental Health Science. 2013; 14(2): 31-42. Thai.
23. Banyat P. 5S and hospital quality improvement. Productivity World. 2005; 10(59): 80-4.
24. Poopisut O, Sangrajang S. Toxic of Electronic Waste. Thai J Toxicology; ; 2010; 25(1) :67-76.
25. Manager Online. Danger of Thai electronic waste [Internet]. 2013 [cited 2014 Jan 3] Available from <http://www.manager.co.th>
26. Office of Permanent Secretary, Ministry of Public Health. Hospital accreditation standard. 2nd ed. Bangkok: The War Veteran Organization of Thailand; 2006. Thai.
27. Rachatasonboon C. Organizations factor of TQA success. Productivity world: Thailand productivity Institute. 2012; 17(98): 10. Thai.
28. Marquis BL, Huston CJ. Leadership and management tools for the new nurse. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins; 2012.
29. Covey SR. The 7 habits of highly effective people. London: Cox & Wyman; 1989.
30. Khaopong V. Knowledge, participation, and awareness in environmental system management of personnel in ISO14001 organization. A minor thesis in Master of Science. NIDA, Bangkok; 2008
31. Sukjai S. The role of academic institute in context of low-carbon society. N Environmental Journal; 2011; 7(2), 14-9. Thai.

32. Kamrat T, Charempun J, Iyha S, et al. Development of excellence supervision system in Sulpasitprasong hospital, Ubolrachatanee. *Journal of the Royal Thai Army Nurse*; 2012: 13(3), 60-71.
33. Akarasang B, Jantasamart R, Singhalert. et al. Factor related to morale of personnel in Mahasarakham Hospital. *Rajabhat MahaSarakham University Journal Humanities and Social Sciences*; 2009: 3(2), 79-90.
34. Mondy RW, Noe RM, Premeaux SR. *Human resource management*. 8th ed. New Jersey: Pearson Education International; 2002.
35. DuBrin AJ. *Principles of leadership*. Canada: South-Western; 2010.
36. Kinicki A, Kreitner R. *Organizational Behavior: Key concepts, skills & best practices*. Boston: McGraw-Hill; 2006.
37. King Prajadhipok's Institute. *Indicators for the good governance of the country by the government and the strengths of the Thai constitution of 1997*. Bangkok: Kanjun Printing Center; 2006.
38. Phanwichatkul O. *Head nurses' administration based on the philosophy of sufficiency economy in regional hospitals, Southern Thailand*. [master's minor thesis]. [Songkhla]: Prince of Songkla University; 2009. 130 p.